

Zúčtovacie vzťahy

Zúčtovacie vzťahy vznikajú v každej účtovnej jednotke vo všetkých fázach kolobehu majetku i zdrojov jeho krytia. Ide o pohľadávky a záväzky z obchodných vzťahov (odberatelia a dodávatelia), voči zamestnancom, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia, voči daňovému úradu, ale aj voči spoločníkom a účastníkom združenia, voči bankám a iným finanč. inštitúciám, rôznym tretím osobám, ale aj voči účtovným obdobiam a pod.

Účtujeme v účtovej triede **3 - Zúčtovacie vzťahy**.

Účtová trieda 3 obsahuje:

- a) všetky krátkodobé i dlhodobé pohľadávky,
- b) záväzky len krátkodobé (s výnimkou krátkodobých finančných záväzkov).

Treba zdôrazniť, že pri účtovaní pohľadávok a záväzkov platí **zásada zákazu kompenzácie**, t.j. **ich vzájomného vyrovnávania**

Pohľadávky a záväzky sa oceňujú v súlade so zákonom o účtovníctve v nominálnych hodnotách, ktoré sú uvedené na účtovných dokladoch ku dňu vzniku pohľadávky a záväzky.

Mnohé účtovné jednotky majú obchodné vzťahy aj so zahraničnými partnermi.

Vznikajú tak **pohľadávky** voči odberateľom alebo záväzky voči dodávateľom v cudzej mene. V súlade so zákonom o účtovníctve prepočítavať aktuálnym kurzom Národnej banky Slovenska ku dňu vzniku pohľadávky alebo záväzku.

Kurzová strata a kurzový zisk

Kurzová strata vzniká – 1. pohľadávka v cudzej mene prepočítaná na slovenskú menu v deň jej vzniku je vyššia ako v deň jej inkasa.

– 2. záväzok v cudzej mene prepočítaný na slovenskú menu v deň jej vzniku je nižšia ako v deň jeho úhrady.

Kurzový zisk vzniká – 1. pohľadávka v cudzej mene prepočítaná na slovenskú menu v deň jej vzniku je nižšia ako v deň jej inkasa (inkasujeme menej, ako sme očakávali)

– 2. záväzok v cudzej mene prepočítaný na slovenskú menu v deň jej vzniku je vyšší ako v deň jeho úhrady (uhrádzame viac, ako sme očakávali)

Špecifickým druhom obchodných vzťahov sú pohľadávky a záväzky vznikajúce pri nákupe a predaji cenných papierov (CP). Pre obchodníkov s cennými papiermi boli od 1. januára 1999 v účtovnej osnove pre podnikateľov doplnené tieto syntetické účty:

326 – záväzky voči klientom

327 – záväzky voči trhom

377 – zúčtovanie obchodov

222 – bankové účty klientov

Zmenka - cenný papier úverového charakteru, ktorým sa vystaviteľ alebo zmenkovník zaväzuje, že v stanovenej lehote zaplatí majiteľovi zmenku, t.j. tomu, kto ju predloží na inkaso, nominálnu hodnotu zmenku.

Vzájomné vzťahy medzi nimi v súvislosti s vystavenou zmenkou znázorňuje schéma:

ODBERATEĽ VYSTAVITEĽ ZMENKY ZMENKOVÝ DLŽNÍK	VLASTNÁ ZMENKA	DODÁVATEĽ PRIJÍMATEĽ – MAJITEĽ ZMENKOVÝ VERITEĽ
---	----------------	---

↓
má uhradiť dodávateľovi
(321), preto účtuje účte
322 – Zmenky na úhradu

↓
má sa inkasovať od odberateľa
(311), preto účtuje na účte
312 – Zmenky na inkaso

Zmenky na úhradu môžu byť:

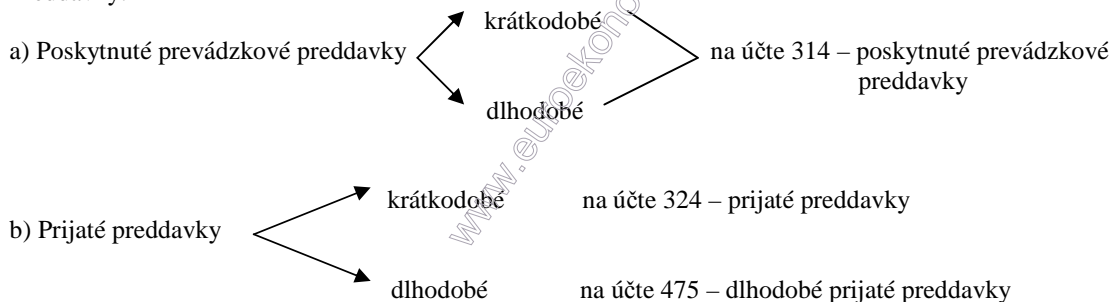
- a) **krátkodobé** (so splatnosťou do 1 roka), vtedy sa účtujú na účte 322 – Zmenky na úhradu
- b) **dlhodobé** (so splatnosťou nad 1 rok), vtedy sa účtujú v účtovej triede 4 – kapitálové účty a dlhodobé záväzky, v skupine 47 – Dlhodobé záväzky, na účte 478 – dlhodobé zmenky na úhrady

Zmenky na inkaso :

312/1 – Zmenky na inkaso – krátkodobé

312/2 – Zmenky na inkaso – dlhodobé

Preddavky:

Ostatné pohľadávky a záväzky

Ostatné pohľadávky a záväzky z obchodných vzťahov sa účtujú na týchto účtoch:

315 – Ostatné pohľadávky – (účtujú sa tu napr. Reklamácie voči dodávateľom, nárok na záručný paušál, nároky na úhradu rôznych vecných alebo osobných nákladov a pod.)

325 – Ostatné záväzky – (účtujú sa tu napr. uznané reklamácie odberateľom po zaplatení dodávok, záväzky z dlhodobých vzťahov, ak sa neúčtovali na predchádzajúcich účtoch krátkodobých záväzkov)

Na týchto účtoch sa účtuje o pohľadávkach a záväzkoch z obchodných vzťahov, ktoré nemajú taký jednoznačný charakter, aby sme ich mohli zaúčtovať na účty účtovej skupiny 31 – Pohľadávkach (311, 312, 313, 314) a 32 záväzky (321, 322, 324, 326, 327)

Zúčtovacie vzťahy voči zamestnancom

Pre zúčtovacie vzťahy voči zamestnancom je v účtovej triede 3 vyhradená účtovná skupina **33** –

Zúčtovanie so zamestnancami, ktorá obsahuje tieto účty:

331 – Zamestnanci

- 333 – Ostatné záväzky voči zamestnancom
- 335 – Pohľadávky voči zamestnancom
- 336 – Zúčtovanie s inštitúciami sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia

Špecifickú úlohu v tomto smere plní aj účet **366 – Záväzky voči spoločníkom a členom družstva zo závislej činnosti**, na ktorom sa účtujú záväzky voči spoločníkom v spoločnosti s ručením obmedzením a komanditistom komanditných spoločností a členom družstiev zo závislej činnosti, t. j. z pracovnoprávných vzťahov, vrátane sociálneho zabezpečenia.

Ostatné pohľadávky a záväzky voči zamestnancom

- 333 – Ostatné záväzky voči zamestnancom – (na tomto účte sa účtujú napríklad záväzky z titulu nárokov zamestnancov na úhradu cestovných výdavkov alebo z titulu nárokov zamestnancov na náhradu cestovných výdavkov alebo z titulu náhrady škôd, ktoré účtovná jednotka svojim zamestnancom spôsobila)
- 335 – Pohľadávky voči zamestnancom – (na tomto účte sa účtujú napr. poskytnuté preddavky na cestovné výdavky, uplatnenie náhrady škôd voči zamestnancom a pod.)

Účtovanie o sociálnom fonde

Účet 441 – Sociálny fond je síce v 4. účtovnej triede, ale účtovanie na ňom sa významne dotýka vzťahov so zamestnancami, a preto sme účtovanie o ňom sa významne dotýka vzťahoch so zamestnancami.